

საბავშვო ბაღისა და ოჯახის ერთობლივი საქმიანობა სკოლამდელებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის ფორმირების მიზნით

ნინო ორჯონიკიძე, მაია ახვლედიანი

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ლალი აბდალაძე

ზუგდიდის შოთა მესხიას სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტი

Nino.orjonikidze@atsu.edu.ge

maia.akhvlediani@atsu.edu.ge

abdaladzelali@gmail.com

<https://doi.org/10.52340/lac.2023.30.24>

სკოლამდელი ასაკი გადამწყვეტია ბავშვის ფიზიკური და ფსიქიკური საფუძვლების ფორმირებისათვის. ბოლო დროის არასახარბიელო ეკოლოგიური და სოციალური პირობების ფონზე საბავშვო დაწესებულებების კურსდამთავრებულთა უმრავლესობა არასაკმარისადაა მომზადებული სკოლაში სწავლისათვის - ფიზიკური და ფსიქიკური თვალსაზრისით. ასეთ ბავშვებში კი იზრდება წარუმატებლობის შფოთვისითი მოლოდინის დონე, რაც ქცევის ანტისოციალური ფორმების წინაპირობაა. აუცილებელია მჭიდრო ურთიერთობა ორ სოციალურ ინსტიტუტს - საბავშვო ბაღსა და ოჯახს შორის. მშობლები და მასწავლებლები უნდა გაერთიანდნენ ბავშვთა დაცვის, მათი ემოციური კომფორტის, საინტერესო და შინაარსიანი ცხოვრების უზრუნველსაყოფად, რისთვისაც აუცილებელია განათლების ერთიანი მოთხოვნების არსებობა, როგორც სკოლამდელ დაწესებულებებში, ასევე ოჯახებშიც, რაც გულისხმობს: ერთიანობას; მუშაობის სისტემატურობასა და თანამიმდევრულობას; ინდივიდუალურ მიდგომას თითოეული ბავშვისა და ოჯახის მიმართ; მასწავლებლებთან და მშობლებს შორის ურთიერთდობასა და ურთიერთდახმარებას. საჭიროა მასწავლებლის ავტორიტეტის განმტკიცება ოჯახში და მშობლებისა ბაღში. შესამუშავებელია მასწავლებლებისა და მშობლების ინდივიდუალური მუშაობის ინოვაციური ფორმები.

საკვანძო სიტყვები: ინფორმირებულობა, ურთიერთდახმარება, განვითარების პერსპექტივა, ემოციური მდგომარეობა, სისტემატურობა, ჯანმრთელობის კულტურა.

საზოგადოების დღევანდელი მდგომარეობა, მისი განვითარების ტემპები ახალ, უფრო მაღალ მოთხოვნებს აყენებს ადამიანისა და მისი ჯანმრთელობის წინაშე. თანამედროვე ადამიანი განათლებულ პიროვნებად ვერ ჩაითვლება, თუკი არ ფლობს ჯანმრთელობის

კულტურას. ჯანმრთელობა არ არის მხოლოდ დაავადების არარსებობა; ეს არის ოპტიმალური შრომისუნარიანობის, ემოციური ტონუსის მდგომარეობა, რომელიც ხელს უწყობს მომავლისთვის ფუნდამენტის შექმნას.

სკოლამდელი ასაკი გადამწყვეტია ფიზიკური და ფსიქიკური ჯანმრთელობის საფუძვლის ფორმირებაში. სწორედ ამ პერიოდში ხდება ორგანოების ინტენსიური განვითარება და სხეულის ფუნქციური სისტემის ფორმირება, ყალიბდება პიროვნების ძირითადი თვისებები და ხასიათი. ამჟამად, არასახარბიელო ეკოლოგიური და სოციალური პირობების ფონზე ჯანმრთელობის მდგომარეობა უარესდება. საბავშვო ბაღის კურსდამთავრებულთა უმეტესობა სკოლაში სწავლისთვის ფსიქოფიზიკური და სოციალური ჯანმრთელობის თვალსაზრისით არასაკმარისად მომზადებული მოდის.

სამეცნიერო კვლევების შედეგები მოწმობს, რომ ბოლო წლებში ბავშვთა ჯანმრთელობის გაუარესების ტენდენცია მდგრადი გახდა. იზრდება საჭმლის მომნელებელი ორგანოების, საყრდენ-მამოძრავებელი სისტემის დარღვევების მქონე ბავშვების რიცხვი (სქოლიოზი, შარდსასქესო სისტემის, ენდოკრინული სისტემის და სხვ. დარღვევები). ბაღიდან სკოლაში მოსულმა ბავშვებმა იციან კითხვა, თვლა, თუმცა დარიბი სენსორული გამოცდილება, ხელების სუსტად განვითარებული მოტორიკა აქვთ; ბევრ მათგანს არა აქვთ გამომუშავებული ისეთი აუცილებელი ფიზიკური თვისებები, როგორცაა: ძალისხმევის დაძაბვა ჯანმრთელობისთვის ზიანის მიყენების გარეშე, საკუთარი ემოციური მდგომარეობის ელემენტარული კორექტირება, ერთი აქტივობიდან მეორეზე გადასვლა, ანუ ის ინდიკატორები, რომლებიც მჭიდროდ არის დაკავშირებული თვითაღზრდასთან.

სუსტი ჯანმრთელობის მქონე ბავშვებში იზრდება წარუმატებლობის შფოთვითი მოლოდინის დონე, რაც ამძიმებს ქცევით და ნეიროფსიქოლოგიურ ანომალიებს, ეს კი, თავის მხრივ, იწვევს ქცევის ანტისოციალურ ფორმებს. ასეთი ბავშვები სწრაფად იღლებიან; ხდება მათი ფუნქციური შესაძლებლობების დაქვეითება, რაც უარყოფითად აისახება არა მხოლოდ სკოლამდელთა ჯანმრთელობაზე, არამედ მათი შემდგომი განვითარების პერსპექტივებზე.

უდავოა, რომ სკოლამდელი ასაკის ბავშვის განვითარების, სწავლისა და აღზრდისთვის ხელსაყრელი პირობები შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს მჭიდრო ურთიერთქმედება ორ სოციალურ ინსტიტუტს - საბავშვო ბაღსა და ოჯახს შორის.

სანამ მასწავლებლები მშობლებს ადანაშაულებენ ცუდი აღზრდის გამო, ხოლო მშობლები მასწავლებლებს თავიანთი შვილების წარუმატებლობის მიზეზად თვლიან, აღზრდის შედეგები ვერ იქნება ეფექტური. თუ მშობლები და მასწავლებლები გააერთიანებენ ძალისხმევას და უზრუნველყოფენ ბავშვის დაცვას, ემოციურ კომფორტს, საინტერესო და

შინაარსობრივ ცხოვრებას საბავშვო ბაღში და სახლში, მაშინ თამამად იქნება შესაძლებელი იმის თქმა, რომ ბავშვის ცხოვრებაში მომხდარი ცვლილებები, მის სასარგებლოდ არის, მაგრამ თუ მშობლები შეწყვეტენ აქტიურ მონაწილეობას იმ სირთულეების გადაჭრაში, რომლებსაც მათი შვილები აწყდებიან, მაშინ მომავალში მათ შეიძლება შეექმნათ სამწუხარო შედეგები, რაც გავლენას მოახდენს ბავშვის პიროვნების განვითარებაზე.

სკოლამდელი დაწესებულება მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ბავშვის განვითარებაში. აქ ის იღებს დაწყებით განათლებას, იძენს სხვა ბავშვებთან და უფროსებთან ურთიერთობის და საკუთარი საქმიანობის ორგანიზების უნარს. თუმცა, რამდენად ეფექტურად აითვისებს ბავშვი ამ უნარებს, დამოკიდებულია ოჯახის დამოკიდებულებაზე სკოლამდელი დაწესებულების მიმართ.

მშობლების ინტერესის მიუხედავად შვილების ჯანმრთელობის შენარჩუნების მიმართ, ისინი ხშირად ვერ ახერხებენ მრავალი საკითხისა და წარმოქმნილი პრობლემის კომპეტენტურად გადაჭრას, მით უფრო, რომ ბევრი ბავშვი დროის უმეტეს ნაწილს საბავშვო ბაღში ატარებს. ამიტომ სკოლამდელი საგანმანათლებლო დაწესებულება მნიშვნელოვან დახმარებას უწევს ოჯახს სკოლამდელი ასაკის ბავშვების ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ჯანმრთელობის შენარჩუნებასა და განმტკიცებაში.

სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების მასწავლებლებისა და მშობლების თანამედროვე საქმიანობას ბავშვის ჯანმრთელობის შენარჩუნებისა და განმტკიცების, ჯანსაღი ცხოვრების წესის, ჰიგიენური და ფიზიკური კულტურის საფუძვლების ჩამოყალიბების მიზნით, არა მხოლოდ პედაგოგიური, არამედ სოციალურ მნიშვნელობა აქვს, რადგან ბავშვების ჯანმრთელობა - ქვეყნის მომავალი, მისი ეროვნული უსაფრთხოების საფუძველია.

სკოლამდელი აღზრდის ასაკის ბავშვებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის ფორმირებაში საბავშვო ბაღი წარმოადგენს ერთგვარ ცენტრს, რომელიც კომპლექსურად წარმართავს ძალისხმევას ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაციის, ოჯახური კულტურის აღზრდისა და მშობლებში ცოდნის, უნარებისა და შესაძლებლობების განვითარებისთვის.

როგორც აღვნიშნეთ, ბავშვების ჯანმრთელობის მაჩვენებლების დადებითი დინამიკის უზრუნველყოფა და მათი ორიენტაცია ჯანსაღი ცხოვრების წესზე შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ განხორციელდება ფიზკულტურულ-გამაჯანსაღებელი მუშაობის უწყვეტობა სკოლამდელ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში და ოჯახში, მშობლებისა და მასწავლებლების ერთობლივი მიზანმიმართული ძალისხმევით.

აქედან გამომდინარე, ძალზე მნიშვნელოვანია განათლების ერთიანი მოთხოვნების არსებობა, როგორც სკოლამდელ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში, ასევე ოჯახში.

აღმზრდელებისა და ოჯახების მიზანი უნდა იყოს ერთიანი საგანმანათლებლო, აღმზრდელობითი და გამაჯანსაღებელი სივრცის - „საბავშვო ბაღი - ოჯახი“ - შექმნა. ამ მიზნის მისაღწევად მასწავლებლებსა და მშობლებს შორის მაქსიმალური ურთიერთქმედების მისაღწევად აუცილებელია შემდეგი პრობლემების გადაჭრა:

- ჯანსაღი ცხოვრების წესის ჩამოყალიბების, შენარჩუნებისა და განმტკიცების სფეროში მშობლების ცოდნის დონის ამაღლება სისტემატური პედაგოგიური და სამედიცინო განათლების მეშვეობით;

- აღსაზრდელთა მშობლების ინტერესის ამაღლება შვილებთან ერთად ფიზკულტურულ და გამაჯანსაღებელ აქტივობებში მონაწილეობისადმი;

- ოჯახში პოზიტიური დამოკიდებულების ჩამოყალიბება ფიზიკური აღზრდისა და სპორტის, ჯანსაღი ცხოვრების წესის მიმართ.

სკოლამდელ საგანმანათლებლო დაწესებულებებსა და ოჯახებს შორის ერთობლივი მუშაობის პრინციპები შეიძლება ჩამოყალიბდეს შემდეგნაირად:

1. ერთიანობა - გულისხმობს აღმზრდელისა და მშობლების ორიენტაციას ჯანმრთელი ბავშვის აღზრდაზე: მშობლები იცნობენ ბავშვის ფიზიკური განვითარების მიზნით საბავშვო ბაღის მიერ დაგეგმილ ღონისძიებებს, მათ შინაარსს, მეთოდებსა და ტექნიკას, ხოლო მასწავლებელი იყენებს ოჯახის საუკეთესო გამოცდილებას ჯანმრთელობის გაუმჯობესებისა და საგანმანათლებლო პროცესის ხელშეწყობის მხრივ.

2. მუშაობის სისტემატურობა და თანამიმდევრულობა - აისახება გრძელვადიან დაგეგმარებაში მთელი წლის განმავლობაში და მოცემულ ჯგუფში ბავშვის ყოფნის მთელი პერიოდის განმავლობაში.

3. ინდივიდუალური მიდგომა თითოეული ბავშვისა და თითოეული ოჯახის მიმართ - ბავშვის ჯანმრთელობისა და განვითარების დონის, მშობლების ინფორმირებულობის ხარისხის გათვალისწინებით.

4. მასწავლებელსა და მშობელს შორის ურთიერთნდობა და ურთიერთდახმარება - გულისხმობს არა მხოლოდ პოზიტიურ კრიტიკას, არამედ მასწავლებლის ავტორიტეტის განმტკიცებას ოჯახში, ხოლო მშობლებისას - ბაღში.

მოსწავლეთა ოჯახებთან წარმატებული ურთიერთობისთვის, სკოლამდელი აღზრდის მასწავლებლები ჰარმონიულად უთავსებენ ერთმანეთს სხვადასხვა ტრადიციულ (ინდივიდუალური საუბრები, კითხვარები, მშობელთა კრებები, ზეპირი კონსულტაციები და სხვ.) და ინოვაციურ ფორმებს, რომლებიც გულისხმობენ მშობლების აქტიურ პოზიციას,

პარტნიორობას პედაგოგებთან, ინიციატიურობას თანამშრომლობის პროცესში, მიღებული ცოდნის გამოყენებას ოჯახურ გარემოში.

მასწავლებლებისა და მშობლების ინდივიდუალური მუშაობის ინოვაციურ ფორმებს შორის შეიძლება გამოყენებულ იქნას, მაგალითად, აქცია „ჩვენი ოჯახის ჯანსაღი ცხოვრების წესი“ (საოჯახო პლაკატების მოფიქრება და დამზადება თემაზე „ბედნიერი დასვენების დღე ჩვენს ოჯახში“), „ჯანმრთელი ოჯახის საიდუმლოებები“ (ჯანსაღი კერძების მომზადება ოჯახური რეცეპტების მიხედვით).

მშობლებთან მუშაობის კოლექტიურ ფორმებად შეიძლება განხილულ იქნას: ღია კარის დღეები (მშობლებს შეუძლიათ დაესწრონ ნებისმიერ გაკვეთილს, მიიღონ მონაწილეობა იმ დღეს სკოლამდელ საგანმანათლებლო დაწესებულებაში გამართულ ნებისმიერ ღონისძიებაში). ზოგიერთ ბაღში წარმატებით ბრუნდება და ტრადიციად იქცევა შაბათ-კვირის ლაშქრობებისა და ექსკურსიების ორგანიზება.

სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებისა და ოჯახის ერთიანობა ბავშვებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის ფორმირების საკითხებში მიიღწევა იმ შემთხვევაში, თუკი აღმზრდელი მუშაობის მიზნები და ამოცანები კარგად ესმით არა მხოლოდ აღმზრდელს, პედაგოგს, არამედ მშობლებსაც; როდესაც ოჯახი იცნობს საბავშვო ბაღში ფიზიკური აღზრდისა და გამაჯანსაღებელი მუშაობის ძირითად შინაარსს, მეთოდებსა და ტექნიკას. ხოლო მასწავლებლები იყენებენ ჯანსაღი ცხოვრების წესის საუკეთესო ოჯახურ გამოცდილებას.

ლიტერატურა:

1. Вавилова Е.Н. Развитие основных движений у детей 3-7 лет. Система работы. – М., 2007.
2. Здоровьесберегающие технологии в ДОУ: методич. пособие. – М, ТЦ Сфера, 2007.
3. Марков Т.А., / ред.– Детский сад и семья М.: Просвещение, 1986.
4. Рунова М.А. Двигательная активность ребенка в детском саду: Пособие для педагогов дошкольных учреждений. – М.: Мозайка-Синтез, 2000.
5. ბაგა-ბაღი საღმრთელ პედაგოგის სახელმძღვანელო.
<https://www.interbusiness.edu.ge/storage/books/2914315c631d86bbabfb7c6c22b428cc.pdf>
6. სამოქალაქო თანასწორობისა და ინტეგრაციის სახელმწიფო სტრატეგიების სამოქმედო გეგმის შესრულების ანგარიში.

<https://mamamake.ru/ka/fashion/tehnologii-zdorovesberezheniya-v-dou-byt-zdorovym-zdorovo/>

7. ჯანმრთელობის დაცვის ტექნოლოგიები სკოლამდელ საგანმანათლებლო დაწესებულებაში: „ჯანმრთელობა მშვენიერია!“ ჯანმრთელობის დაზოგვის ტექნოლოგიები საბავშვო ბაღის პედაგოგიურ პროცესში. დეკლარაცია ჯანმრთელობის დაზოგვის შესახებ.

<https://mamamake.ru/ka/fashion/tehnologii-zdorovesberezheniya-v-dou-byt-zdorovym-zdorovo/~>

Nino Orjonikidze , Maia Akhvlediani

Akaki Tsereteli State University

Lali Abdaladze

Shota Meskhia State Teaching University of Zugdidi

Kindergarten and family joint activities

In order to form a healthy lifestyle in preschools

Abstract

Preschool age is crucial for the formation of the child's physical and mental foundations. Against the backdrop of recent unfavorable environmental and social conditions, the majority of children's institution graduates are insufficiently prepared for schooling—physically and mentally. In such children, the level of anxious expectation of failure increases, which is a prerequisite for antisocial forms of behavior. It is necessary to have a close relationship between two social institutions: kindergarten and family. Parents and teachers should unite to ensure the protection of children, their emotional comfort, and an interesting and meaningful life, for which it is necessary to have uniform educational requirements, both in preschool institutions and in families, which implies: unity; the systematicity and consistency of work; an individual approach to each child and family; mutual trust and mutual support between teachers and parents. It is necessary to strengthen the authority of the

teacher in the family and in the kindergarten of parents. Innovative forms of individual work by teachers and parents should be developed.

Key words: awareness, mutual support, development perspective, emotional state, systematicity, health culture.

რეცენზენტი: პროფესორი ოლგა გუსევა